

## ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### 1. ΓΕΝΙΚΑ

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                     |                                      |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ                                                                |                                      |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ                                                                                          |                                      |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ                                                                                        |                                      |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | MALT_Δ101                                                                                           | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>               | 3                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | BYZANTINEΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ: ΔΙΚΤΥΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ                                               |                                      |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br><i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i> |                                                                                                     | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                     | 3                                    | 15                        |
| <i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                     |                                      |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br><i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>                                                                                                                                                                                                                                     | Ειδικού υποβάθρου (Σεμινάριο)                                                                       |                                      |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | -                                                                                                   |                                      |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ελληνική                                                                                            |                                      |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Όχι                                                                                                 |                                      |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <a href="https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1967/">https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1967/</a> |                                      |                           |

### 2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται:

1. να έχουν εμπεδώσει κείμενα και συγγραφείς της βυζαντινής επιστολογραφίας,
2. να έχουν εξοικειωθεί με την ορολογία, τα θεωρητικά ζητήματα και τη βασική βιβλιογραφία γύρω από το γραμματειακό είδος της βυζαντινής επιστολογραφίας,
3. να έχουν εξοικειωθεί με την ορολογία, τα θεωρητικά ζητήματα και τη βιβλιογραφία γύρω από το θέμα της συγκρότησης συλλογών κειμένων στο Βυζάντιο,
4. να κατανοούν τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής επιστολογραφίας ανά εποχή και σε σύγκριση με την αρχαία ελληνική επιστολογραφία,

5. να κατανοούν τα σημεία σύγκλισης της επιστολογραφίας με τα άλλα γραμματειακά είδη (μείξη ειδών)
6. να είναι εξοικειωμένοι με ζητήματα εκδοτικής κειμένων,
7. να γνωρίζουν τις ηλεκτρονικές πηγές, βάσεις δεδομένων και διαδικτυακούς τόπους σχετικά με τη βυζαντινή επιστολογραφία

#### **Γενικές Ικανότητες**

*Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.*

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών*

*Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις*

*Λήψη αποφάσεων*

*Αυτόνομη εργασία*

*Ομαδική εργασία*

*Εργασία σε διεθνές περιβάλλον*

*Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον*

*Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*

*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*

*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*

*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*

*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*

*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*

-Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών

- Λήψη αποφάσεων

- Αυτόνομη εργασία

- Ομαδική εργασία

- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

### **3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το σεμινάριο θα εστιάσει στον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούσαν οι Βυζαντινοί λόγιοι από την πρώιμη έως και την ύστερη περίοδο μέσω της ανταλλαγής επιστολών. Μετά από μία σύντομη εισαγωγή στη θεωρία της επιστολής και τα βασικά χαρακτηριστικά του γραμματειακού είδους, θα μελετηθούν επιστολές βυζαντινών λογίων από όλες τις περιόδους της βυζαντινής ιστορίας σε σχέση με συγκεκριμένα πρόσωπα, ομάδες προσώπων και την εκάστοτε εποχή.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί: στη διαδικασία συλλογής και ταξινόμησης των επιστολών μέσα σε ευρύτερες συλλογές κειμένων, στην ενσωμάτωση επιστολών μέσα σε κείμενα άλλου γραμματειακού είδους, στην απόδοση των επιστολών στα νέα ελληνικά, στην ανάλυση του περιεχομένου και της γλώσσας τους, στη σύνδεση της ρητορικής με την επιστολογραφία, στα ιδιαίτερα λογοτεχνικά χαρακτηριστικά της γραφής των επιστολογράφων και τη σχέση των επιστολών με τη λοιπή εργογραφία τους (εφόσον υπάρχει), καθώς και σε εκδοτικά και ειδολογικά ζητήματα.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές θα κληθούν να παρουσιάσουν επιμέρους επιστολές, σχετική με την επιστολογραφία βιβλιογραφία, καθώς και την πρόοδο των εργασιών τους.

### **4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

#### **ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ**

*Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*

Πρόσωπο με πρόσωπο. Δυνατότητα διαδικτυακής συμμετοχής προσκεκλημένων ομιλητών κατ' ανώτατο όριο 30%

| <b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b><br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, στην εργαστηριακή εκπαίδευση, στην επικοινωνία με τους φοιτητές και στην αξιολόγηση των φοιτητών |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------|---------------------------------|-----------|-----|----------------------------------|-----|-------------------|-----|-----------------------------|----|------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b><br><i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.<br/><br/>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i> | <table><tr><th><i>Δραστηριότητα</i></th><th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th></tr><tr><td>Σεμινάρια</td><td>100</td></tr><tr><td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>100</td></tr><tr><td>Συγγραφή εργασίας</td><td>125</td></tr><tr><td>Ασκήσεις/Εργασίες στην τάξη</td><td>50</td></tr><tr><td><b>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</b></td><td><b>375</b></td></tr></table> |                                                                                                                               |  | <i>Δραστηριότητα</i> | <i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i> | Σεμινάρια | 100 | Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας | 100 | Συγγραφή εργασίας | 125 | Ασκήσεις/Εργασίες στην τάξη | 50 | <b>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</b> | <b>375</b> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <i>Δραστηριότητα</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
| Σεμινάρια                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 100                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
| Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 100                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
| Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 125                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
| Ασκήσεις/Εργασίες στην τάξη                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 50                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
| <b>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>375</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |
| <b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b><br><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης<br/><br/>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i>                                                                                                                                                                                                              | Γραπτή Εργασία (διαμορφωτική, συμπερασματική)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                               |  |                      |                                 |           |     |                                  |     |                   |     |                             |    |                                                                        |            |

|                                                                                                        |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Αναφέρονται<br>προσδιορισμένα<br>αξιολόγησης και εάν και που<br>είναι προσβάσιμα από τους<br>φοιτητές. |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

## 5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-BΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- M. Grünbart, *Epistularum Byzantinorum Initia (Alpha - Omega: Reihe A, Lexika, Indizes, Konkordanzen zur Klassischen Philologie, 224)*, Zürich, New York 2001.
- M. Grünbart, *Formen der Anrede im byzantinischen Brief vom 6. bis zum 12. Jahrhundert (WBS 25)*, Wien 2005.
- H. Hunger, *Βυζαντινή λογοτεχνία. Η λόγια κοσμική γραμματεία των Βυζαντινών*, τόμ. Α', Αθήνα 1987, σελ. 301-357.
- M. Mullett, 'Epistolography', στο: E. Jeffreys (επιμ.), *The Oxford handbook of Byzantine studies*, Oxford 2008, σελ. 882-893.
- Σ. Παπαϊωάννου, *Μιχαήλ Ψελλός. Η ρητορική και ο λογοτέχνης στο Βυζάντιο*, Ηράκλειο 2020.
- A. Riehle (επιμ.), *A companion to Byzantine epistolography (Brill's companions to the Byzantine world 7)*, Leiden-Boston 2020.
- Ν. Β. Τωμαδάκης, *Βυζαντινή επιστολογραφία ήτοι Είσαγωγή εις την Βυζαντινήν φιλολογίαν*, Θεσσαλονίκη 3 1993.